

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	GEOG 416, İqtisadi və sosial coğrafiyanın əsasları, 6 AKTS	
	Departament	Coğrafiya və ətraf mühit	
	Program	Bakalavr	
	Tədris semestri	2023/24-cü tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim	Rövşən Nəriman oğlu Kərimov, c.ü.f.d.	
	E-mail:	rovshan.kerimov@khazar.org	
	Telefon:	+994504886420	
	Mühazirə otağı / Cədvəl	Həftənin 1-ci günü saat 17:30, 4-cü günü 14:10	
Məsləhət saatları	Həftənin 1-ci günü 14:00-15:00		
Prerekvizitlər			
Tədris dili	Azərbaycan		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərslilər və əlavə ədəbiyyat	<i>Əsas:</i> Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası. (H.B.Soltanovanın redaktəsi ilə). Bakı: Sabah. 2017. 584 səh. Lomakin V.K. Dünya iqtisadiyyatı. Bakı. 2013, 625 s. <i>Əlavə:</i> James M. Rubenstein. Contemporary Human Geography. 4th Edition. Pearson Education. 2019. D.Mackinnon, A.Cumbers. Introduction to Economic Geography: globalization, uneven development and place. 2nd ed. Pearson Educ. 2011. Ələkbərov Ə.H., Vəliyev M.Ə., Məmmədov S.M.. Beynəlxalq iqtisadi münasibətlər. Bakı: Çarşıoğlu, 2010, 652 s. Kərimov C., Orucov A., İsrailov H. Beynəlxalq iqtisadi münasibətlərin tənzimlənməsi. Beynəlxalq iqtisadi təşkilatlar. Bakı, 2012, 388 s. Bədəlov Ə., Ağayev A., Tağızadə S. Dünya iqtisadiyyatı. Bakı, 2006, 246s. R.H.Məmmədov, Tofiq Bəhərçi, V.Z.Mehdiyeva, T.S.Quliyev. Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası. "İqtis. Un." nəşriyyatı. 2006.		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Slayd (xəritə, diaqram və s.) ilə izah	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	Fərdi tapşırıqlar	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix	Faiz (%)
	Davamiyyət		5
	Aktivlik		5
	Quiz	Oktyabr və dekabr	10
	Tapşırıqlar	Yazılı esse və/yaxud təqdimat – dekabr	10
	Aralıq imtahanı	Noyabr	30
	Final imtahanı	Yanvar	40
	Yekun		100
Kursun təsviri	"İqtisadi və sosial coğrafiyanın əsasları"nın tədrisi iqtisadi qloballaşmanın, inteqrasiya proseslərinin gücləndiyi müasir dövrdə çox aktual əhəmiyyət kəsb edir. Müasir dövrün başlıca qanunauyğunluqlarından biri dünya ölkələrinin inkişafının, getdikcə tamlaşan və özü-özünə inkişaf edən sistem kimi formalaşan dünya iqtisadiyyatından asılılığının artmasıdır. Bu proses ictimai istehsalın inkişafının daha yüksək səviyyəsi olan çox tərəfli və mürəkkəb iqtisadi münasibətlərdən ibarət olan dünya təsərrüfatının yaranmasına gətirib çıxarmışdır. "İqtisadi və sosial coğrafiyanın əsasları" fənni ərazi sistemləri və onları yaradan elementlərin qarşılıqlı təsiri və asılılığın təzahürlərini öyrənir.		

	Dünyada mövcud olan ayrı-ayrı dövlətlər, beynəlxalq təşkilatlar və transmilli kompaniyalar dünya iqtisadiyyatının subyektlərini təşkil edir. Dünya təsərrüfatının formalaşması prosesində əsas rol əmtəə və xidmətlərin ölkələrarası yerdəyişməsindən, həmin əmtəə və xidmətlərin istehsalı amillərinin yerdəyişməsinə, hər şeydən öncə isə kapitalın, əmək və informasiya ehtiyatlarının yerdəyişməsinə keçir.
Kursun məqsədi	Kursun məqsədi vahid sistem kimi dünya iqtisadiyyatı haqında biliyin formalaşması, tələbələrdə bu sahədə bilik sisteminin formalaşması, dünya təsərrüfatı sahələri və onlara ETT-nin təsirinin öyrənilməsi, dünya təsərrüfatı sahələrində struktur və ərazi dəyişikliklərinin öyrənilməsidir.
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Semestrin sonunda tələbələr aşağıdakı məsələləri öyrənmiş olacaqlar: – Dünya iqtisadiyyatının formalaşması tarixi və inkişaf mərhələləri; – Dünya iqtisadiyyatının sahələrini, onların inkişaf və ərazi üzrə yerləşmə xüsusiyyətləri; – Elmi-texniki tərəqqi dövründə dünya təsərrüfatı sahələrində gedən struktur dəyişiklikləri. Tələbələr semestrin sonunda bacarmalıdır: – Müasir dünyanın “iqtisadi mənzərəsini” geniş dərk etməyi, – Milli və dünya miqyasında iqtisadi fəaliyyətləri və müxtəlif təsərrüfat sahələrinin rolunu təhlil etməyi; – Müxtəlif obyektiv amillərin müasir dünya təsərrüfatına təsirini təhlil etməyi.
Qaydalar (Tədris siyasəti və qiymətləndirmə meyarları)	Tədrisin keyfiyyətini təmin etmək məqsədilə mümkün qədər illüstrativ materiallara (onlayn xəritələrə, qrafik təsvirlərə və diaqramlara) geniş yer ayrılmışdır. Davamiyyət 5 balla qiymətləndirilir. Tələbənin dərəcə onlayn qoşulması, qoşulma prosesinə gecikməməsi onun “Davamiyyət” balına yazılır. Tələbənin dərəcə diqqətlə qulaq asması, axıradək onlayn rejimdən çıxmayaraq dərəcə ekranda izləməsi, onlayn dərəcə danışaraq başqasına mane olmaması tələb olunur. Müəllim buna əməl etməyən tələbənin “davamiyyət” balından çıxma bilər. Hər 3-cü qayıb tələbənin 1 balını silmiş olur. “Fəallıq” balı tələbənin keçilən mövzuya dair aktivlik göstərməsinə, müzakirələrdə fəal iştirakına, sual-cavabda iştirakına və suallara doğru cavab verməsinə görə verilir. Müəllim tələbənin fəallığını nəzərə almaqla hər dərəcə qeydlər aparır. Keçmiş mövzunu oxumadan dərəcə qoşulan tələbə dərəcə tələb olunan fəallığı göstərə bilmir və buna görə semestrin sonunda həmin meyarla görə verilən ballardan məhrum olur. Quizlər üçün 10 bal ayrılıb. Belə ki, semestr ərzində ən azı 2 quiz (hər biri 5 ballıq) keçirilir. Quizlər açıq suallardan və ya test tapşırıqlarından, yaxud hər ikisindən (qarışıq) ibarət ola bilər. Tapşırıqlar müəllimin tələbələr üçün müəyyən etdiyi müddət ərzində yerinə yetirilə bilər. Quizdə üzürsüz səbəbdən iştirak etməyən tələbəyə əlavə quiz verilmir. Cavablarını gecikdirən tələbələrin işi qəbul olunmaya və ya ballarının bir hissəsi çıxıla bilər. Digər texniki məlumatlar tələbələrə müəllim tərəfindən əlavə izah ediləcək. Layihənin məzmunu minimum 8 A 4 formatlı səhifə həcmində olmalı, maksimum 12 səhifə təşkil etməlidir. Layihə tapşırığının məzmunu mövzunun adına uyğun olmalıdır, belə olmazsa, iş müəllim tərəfindən qəbul olunmayacaq. Layihə Word proqramında yığılıbsa, Times New Roman şrifti, 14 keqel, 1 intervalla yazılır. Səliqəli yazmaq tələb olunur. Layihənin hazırlanmasında internet resursları, o cümlədən yerli və xarici ədəbiyyat, beynəlxalq hesabat və mətbuat materiallarından istifadə oluna bilər. İstifadə olunan ən son ədəbiyyat və ya ən son internet-məlumatları 2015-ci ildən sonrakı illəri əhatə etməlidir. Layihə işinin birbaşa internetdən endirilib kağıza çıxarılması yolverilməzdir. İşin axırncı səhifəsində mütləq istifadə olunmuş istinad linklərin adları göstərilməlidir. Ən azı 3-4 mənbədən istifadə olunmayaraq yazılmış iş qəbul olunmur.

	Layihə işinin strukturu belə olmalıdır: 1. Tələbənin və mövzunun adı (titul vərəqində). 2. Tədqiqatın məqsədi. 3. Tədqiqatın məzmunu, təhlili, statistik analiz. 4. Nəticə (proqnoz). Layihənin qiymətləndirilməsinin meyarları aşağıdakı kimidir: 1. Fikirlərin ardıcılığı, daha müasir ədəbiyyatdan istifadə – 3 bal. 2. Alınan nəticələrin spesifik və konkret olması, illər və ya dövrlər üzrə məntiqi təhlil, səbəb və nəticələrin, təsir edən amillərin və s. elmi cəhətdən düzgün göstərilməsi, doğru nəticə – 4 bal. 3. Təqdimat zamanı qazanılmış biliklərin yaxşı nümayiş etdirilməsi – 3 bal. Layihə işini təhvil tarixindən gec təqdim etmiş tələbə ən az 1-2 bal itirmiş olur. Final və Aralıq imtahanları müəllim tərəfindən ya test, ya açıq sual, yaxud da hər ikisindən istifadə olunmaqla hazırlana bilər. Bununla bağlı daha ətraflı məlumat müəllim tərəfindən imtahan öncəsi veriləcək.

Təqvim planı

Həftə	Tarix	Mövzular	Dərslük / Tapşırıqlar
1.	18. 09. 2023 21. 09. 2023	Dünya iqtisadiyyatı nədir və necə inkişaf etmişdir?	1. Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası. H.B.Soltanovanın redaktəsi ilə. s. 5-6. 2. Lomakin V.K. Dünya iqtisadiyyatı. s. 3-6.
2.	25. 09. 2023 28. 09. 2023	Dünya təsərrüfatının modeli və tipləri. Beynəlxalq əmək bölgüsü	1. Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası. H.B.Soltanovanın redaktəsi ilə. s.14-21. 2. Lomakin V.K. Dünya iqtisadiyyatı. s.8-14.
3.	02. 10. 2023 05. 10. 2023	İqtisadiyyatın qloballaşması və transmilli korporasiyaların fəaliyyəti	1. Lomakin V.K. Dünyanın iqtisadiyyatı. s.115-126. 2. Bədəlov Ə.M., Ağayev A.M., Tağızadə S.C. Dünya iqtisadiyyatı.
4.	09. 10. 2023 12. 10. 2023	Beynəlxalq iqtisadi inteqrasiya və dünya təsərrüfatı münasibətləri	1. Lomakin V.K. Dünyanın iqtisadiyyatı.səh.96-101. 2. Kərimov C.H. Orucov A.İ., İsrailov H.A. 3. Beynəlxalq iqtisadi münasibətlərin tənzimlənməsi.
5.	16. 10. 2023 19. 10. 2023	Açıq iqtisadiyyat və dünyanın azad iqtisadi zonaları	1. Lomakin V.K. Dünya iqtisadiyyatı. s.101-102.
6.	23. 10. 2023 26. 10. 2023	Dünya bazarı və dünya maliyyə bazarı	1. Lomakin V.K. Dünya iqtisadiyyatı.səh.142-158.
7.	30. 10. 2023 02. 11. 2023	Beynəlxalq iqtisadi münasibətlərin formaları	1. Lomakin V.K. Dünyanın iqtisadiyyatı. səh. 86-91.
Aralıq imtahanı			
8.	06. 11. 2023 11. 11. 2023	Dünyanın neft, qaz və kimya sənayesi	1. Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası. H.B.Soltanovanın redaktəsi ilə. s. 24-31, 47-51. 2.Lomakin V.K. Dünya iqtisadiyyatı.s.178-186
9.	13. 11. 2023 16. 11. 2023	Dünya metallurjiyası və maşınqayırma	1. Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası. 2. H.B.Soltanovanın redaktəsi ilə. s.35-43, 44-46.

		sənayesi	
10.	20. 11. 2023 23. 11. 2023	Dünya energetika və elektroenergetika sənayesi.	1. Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası. H.B.Soltanovanın redaktəsi ilə. s.32-34, 81-83.
11.	27. 11. 2023 30. 11. 2023	Dünya yüngül və yeyinti sənayesi	1.Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası. H.B.Soltanovanın redaktəsi ilə.s.53-57
12.	04. 12. 2023 07. 12. 2023	Dünya kənd təsərrüfatı	1.Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası. H.B.Soltanovanın redaktəsi ilə. səh. 58-68 , s.51-52.
13.	11. 12. 2023 14. 12. 2023	Qlobal ərzaq probleminin mahiyyəti və coğrafiyası	1. Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası. H.B.Soltanovanın redaktəsi ilə. s.83-84. 2. Lomakin V.K. Dünya iqtisadiyyatı. s.164-176
14.	18. 12. 2023 21. 12. 2023	Dünya nəqliyyat sistemi və xidmət sahələri	1. Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası. 2. H.B.Soltanovanın redaktəsi ilə, səh. 69-77.
15.	25. 12. 2023 28. 12. 2023	Ekoloji problemlər və dünya təsərrüfatı	1. Dünya iqtisadi və sosial coğrafiyası. H.B.Soltanovanın redaktəsi ilə. s.84. 2. Lomakin V.K. Dünya iqtisadiyyatı.s.262-268
Final imatahanı			